एकाइ १ · हामी र हाम्रो समाज

उत्तरकुञ्जिका · शिक्षकका लागि

पूर्णाङ्क ३०

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

ज्ञान · ३

१. ऊर्जा
२. नवीकरणीय ऊर्जा
३. व्यापार घाटा
४. जनशक्ति पलायन
५. विकेन्द्रीकरण
६. स्तरोन्नति

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ चित्रको नामाङ्कन

ज्ञान · ३

१. जनकपुरधाम
२. हेटौँडा
३. पोखरा
४. देउखुरी
५. वीरेन्द्रनगर
६. गोदावरी

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

३ ठिक कि बेठिक?

ज्ञान · २

i. ✓ **ठिक**
ii. ✗ **बेठिक:** अमेरिका र भारतमा मुख्य रूपमा दुई तह छन्; नेपाल र स्विट्जरल्यान्डमा तीन तहका सरकार छन्।
iii. ✗ **बेठिक:** नेपालमा पेट्रोलियम पदार्थ उत्पादन हुँदैनन्, ती सबै आयात गरिन्छन्।
iv. ✓ **ठिक**

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

४ अति छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ समाजको आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक पक्षमा आउने सकारात्मक परिवर्तनको निरन्तर प्रक्रिया भनी लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ एउटै देशभित्र दुई वा बढी तहका सरकार भएको र तिनबिच शक्ति, अधिकार र स्रोत संविधानबमोजिम बाँडिएको राज्य भनी लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ ७५३ लेखेमा।

घ. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्त लेखेमा।

ङ. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ आर्सेनिक लेखेमा।

च. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ अर्धदक्ष जनशक्ति लेखेमा।

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

छ. **अङ्क विभाजन** **प्रयोग · १**

✓ सङ्घीय सरकार लेखेमा।

ज. **अङ्क विभाजन** **प्रयोग · १**

✓ मार्निँदैन (आधारभूत पहुँच मात्र छ, जीवाणु भएको पानी सुरक्षित होइन) भनी लेखेमा।

५ छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** **बोध · २**

✓ विकसित देशमा उद्योग धेरै र प्रायः सबैलाई रोजगारी हुन्छ; अल्पविकसित देशमा उद्योग थोरै र बेरोजगारी उच्च हुन्छ भन्ने जस्तो एउटा फरक लेखेमा।

✓ विज्ञान र प्रविधिको प्रयोग, शिक्षा र स्वास्थ्यको अवस्था, राजनीतिक स्थिरता वा अरू देशमाथिको निर्भरतामध्ये अर्को कुनै एक फरक लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** **प्रयोग · २**

✓ सेवा सुविधामा सहज पहुँच भनी लेखेमा।

✓ सदरमुकाम धाउनु नपर्दा समय, मिहिनेत र खर्च बच्छ भनी लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** **बोध · २**

✓ देशमै उद्योग, कृषि र पर्यटनमा रोजगारी सिर्जना गर्ने, वा बजारको आवश्यकताअनुसार सिपमूलक शिक्षा दिने भन्ने जस्तो एउटा उपाय लेखेमा।

✓ दक्ष जनशक्तिलाई उचित पारिश्रमिक दिने, स्वरोजगारका लागि सहुलियत कर्जा दिने, विदेशबाट फर्केकाको सिप देशमै प्रयोग गर्ने वा सुशासन र राजनीतिक स्थिरता कायम गर्नेमध्ये अर्को कुनै एक उपाय लेखेमा।

घ. **अङ्क विभाजन** **बोध · २**

✓ नदीबाट बिजुली निकाल्न ठुलो लगानी, प्रविधि र दक्ष जनशक्ति चाहिने भएकाले भनी लेखेमा।

✓ सडक र प्रसारण लाइन बनाउन धेरै वर्ष लाग्ने, वा राजनीतिक अस्थिरताले आयोजना ढिला हुने भनी लेखेमा।

६ लामो उत्तर

अङ्क विभाजन **बोध · ४**

✓ बिजुलीको चुलो प्रयोग गरेर खाना पकाउने ग्यासको आयात घटाउन सकिन्छ भनी लेखेमा।

✓ विद्युतीय गाडी र रेल चलाएर पेट्रोल र डिजेलको आयात घटाउन सकिन्छ भनी लेखेमा।

✓ कलकारखाना देशकै बिजुलीमा चलाएर उत्पादन बढाउन र आयातित सामानमाथिको निर्भरता घटाउन सकिन्छ भनी लेखेमा।

✓ बढी भएको बिजुली भारत र बङ्गलादेशमा बेचेर व्यापार घाटा घटाउन सकिन्छ, वा सौर्य ऊर्जाले दुर्गम गाउँलाई आत्मनिर्भर बनाउन सकिन्छ भनी लेखेमा।

७ सोच्नुहोस्

उत्तर **उच्च दक्षता · २**

सर्किँदैन। सडक, धारा र बिजुली भौतिक विकास मात्र हुन्। विकास बहुआयामिक हुन्छ: शिक्षामा सुधार, भेदभाव घट्नु र सबैले समान अवसर पाउनु सामाजिक विकास हो। छोरीले पढ्न नपाउँदा सामाजिक विकास भएको छैन। एउटा पाटो मात्र अघि बढ्दा पूरा विकास हुँदैन, त्यसैले यो गाउँ पूरा विकसित भएको मार्निँदैन।

अङ्क विभाजन

✓ गाउँ पूरा विकसित मार्निँदैन, किनभने सडक, धारा र बिजुली भौतिक विकास मात्र हुन् भनी लेखेमा।

✓ छोरीलाई नपढाउँदा शिक्षा र समान अवसरको सामाजिक विकास नभएकाले विकास बहुआयामिक हुनुपर्छ भनी लेखेमा।

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

८ क्रियाकलाप: घरमा कति ऊर्जा?

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

धेरै घरमा खाना पकाउन ग्यास वा दाउरा, बत्ती र मोबाइलका लागि बिजुली, आउजाउका लागि पेट्रोल वा डिजेल प्रयोग हुन्छ। बिजुली (जलविद्युत्) र घाम नवीकरणीय हुन्; ग्यास, पेट्रोल र डिजेल आयात गरिने अनवीकरणीय स्रोत हुन्। ग्यासको सट्टा बिजुलीको चुलो, पानी तताउन सोलार र नजिक जान साइकल वा विद्युतीय सवारी प्रयोग गर्न सकिन्छ।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	**जम्मा**
अङ्क	१३	१०	५	२	**३०**

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking